

Hárs József:

KI VAGYOK ÉN?

- Tekintetes úr! Ezt mind olvasta?
- ... Mind volt a kezemben!
- Nekem is... — szállt fel a porfelhő.

Kellemetlen perszóna, gondolta, s ellenállhatatlan kényszert érzett, hogy elhagyja a házat. Örökölte ezt a nyikorgó lépcsőt, ezt a nappal is sötétet, ezt a tüsszentéstől is majdnem kihunyó gyertyafényt. (Miért nem teszi laternába? Előírás!)

És — nem elhanyagolható *tétel* — szegény nagybácsijától a házvezetőnőt is. Hja, valamit valamiért. Hogy évente egyszer lediktálhassa az őt meglátogató városházi tisztviselőnek, miből él, nap mint nap túrnie kellett ennek a szuvas bútordarabnak a zsörtölődéseit. Hogy ne hozzon ide holmi feslett nőket, akár Párizsból! Hát hozott valaha is?

Igaz, hogy este majd — fontossága tudatában — örömködik, hogy az úr ismét hazatért. Legalább a vacsora illatára.

- Azért sem veszem el! — csapta be maga mögött a kaput.

+ + +

A macskaköves utcán már helyreállt a lelki egyensúlya. Ha a testi nem is. Imbolygó alakját kuncogva lesték az inasgyerekek. Nekik már vénséges vénnek számított, mint a Napóleon-kalapos felnőttek egész világa.

Tudta, hogy figyelik. A magánzó! Már megint megy a kávéházba. No és! — Mikor is? Még a lova patkója szikrázott alatta. Akkor (ma már, ha mesélhet róla, többes számot használ) a külföld híres egyetemére járó fiatalembert a félig nyitott ablakszárnyak mögül mások szemrevételezték. S ki mindenki pirult el, mikor táncrendjére írta a nevét! Megbízhatóan járta a francia négyest, s ha középpont nem is volt, mindig számíthattak rá a társasjátékokban.

+ + +

Aztán itt hagyta őket, csak epekedjenek utána. Pedig a nagybácsija ugyancsak tartóztatta: álljon be írni a városházára, s kapaszkodjon fel a legfelső lépcsőfokig. Addigra kisujjában lesz a város vezetésének egész tudománya.

Ehhez már akkor sem fűlött a foga. Azóta meg nem volt rá érkezése. A függetlenség mindenképp előtt! Akkoriban meg volt győződve róla, hogy holmi hivatali kötelmek nem lehetnek gátjai álmai életvitelének. (Inkább álmok, mint életvitel.) Ha akarná, persze ma is megfelelné a kihívásoknak.

No jó, most már sok minden nehezebbre esik, talán nehezebbre esne, így jobban hangzik, de a tudás, az univerzitáson szerzett tudása örök, a szelleme pedig — van, aki kétségbe vonja? — a régi!

+ + +

— Kérdés, hogy mit nevezünk műveltségnek — határolódott el a lapokban lecsapódó legújabb áramlatoktól. Bár ő maga sohasem volt katona (a városra kivetett létszámból a nagybácsi kiváltotta), azért elismeréssel idézte a fegyvert és férfiút

éneklő Vergiliust. Arma virumque cano...— szavalta (amikor a látóhatáron, messze, ropogtak a fegyverek), s akikhez fordult vele, ennyivel rendszerint be is érték. Egyszer azonban levizsgáztatta magát, s amikor rájött, hogy a hajdani memoriterek egy része már az első hexameternél elakadt, őszinte rémülettel nézett a tükörbe. — Ez lennék én? — döbönt rá fakuló emlékezetére. Aztán azzal vigasztalta magát, hogy a lényegét így is megőrizte. S ez még mindig több, mint az olyanok belső élete, akikbe a klasszikusok be sem hatoltak — emelkedett fel ismét a régi magaslatra.

+ + +

Kisváros. Nem becsülte sokra ezt a társaságot. Egy apró felhőcskétől árnyékba komorul az egész. Bezzeg Párizs. Valahol a távolban vihar tombol fölötte, a Louvre táján viszont zavartalan napsütésben mustrálják egymást a két nembeliek.

Maradt volna *közöttük*, ha nagybácsija nem írja: érzi földi pályája végét. Kifejtette magát az ölelő karokból, s gavalléerként búcsúzott. Hazajött, hogy ki ne hagyják a végrendeletből. Életre szóló elhatározás — szögezte le azóta sokszor. Jó ismerője úgy fogalmazhatott volna, hogy ez volt az egyetlen elhatározás az életében.

+ + +

A temetés megmozgatta a várost. Pontosan úgy hajtotta végre, ahogyan az öregúr előírta. Utána sok idejét vették el a részvétlátogatók. Főként a lányos mamák kérdezték tőle: — És hogyan tovább? Őszintén válaszolta, hogy bizony még csak nem is gondolkodott felőle. Érzékelte, hogy mennyire közüggé vált a sorsa. Aztán rájött, hogy nem ő, hanem a vagyona a beszédtema.

Vendégségben a férfiak egy ideig még kérdezték tőle, nem óhajt-e részt vállalni a közéletből. (Főherceg érkezik. Lovas bandérium. — Ugyan! Már évek óta üresen áll az istálló.) Aztán, hogy a gyászra sem lehetett már fogni a határozatlanságot, a kérdések, majd a meghívások is elmaradtak. Némelyik különösen fájt. (Kihagyatok engem? Azért sem állok be közétek!)

+ + +

Egy darabig eljátszott azzal a közmondás-változattal, hogy amit ma megtehet, halaszthatja holnapra is. Hiszen nincs, aki számon kérje tőle. Dehogyanem: volt. Most még ugyan választhatott volna a „kínálatból”, de a választék egyre szűkült (sorra kellett gratulálnia olyan esküvőkön, ahol szívesen állt volna az ara oldalán).

Lassan már a bizonytalanná vált járásán látszott, mennyire zavarják a szűrés tekintetek, amikor előrement a templomban a névtáblával jelzett helyére, vagy figyelték aprója csörrenését a ministráns perselyében. Kérte a papoktól, hogy cserélhesse bérletét valahova hátra a sarokba. Lebeszéltek róla. Nem kutatta az okát. Inkább el-elmaradt a szertartásokról. Házvezetőnője hozta a hírt, hogy kiprédikálták a szagos misén. „Vannak közöttünk olyanok, akik megtehetnék, mégsem áldoznak az egyházra. Inkább el sem jönnek Isten házába.”

— Tekintetes úr! Mit szólna a megboldogult?

+ + +

— El innét! Miért is jöttem vissza?! — Néha már csomagolni kezdett. Azonban mégse. Megállt, kezében egy ruhadarabbal. Idegenül nézett rá. Mit akar vele? Aztán

a vendégszobából felköltözött az elárvult hálóba, sőt birtokba vette „egy lyukkal odébb” a sokfiókos szekretert, nyitogatta az ajtaját, sorra húzta ki fiókjait. Aztán belelapozott a különféle szerződésekbe, hivatalos iratokba, s végre megerősödött benne a bizonyosság, hogy kevéske ráfordítással (az is az ügyvédje gondja-baja: ide tessék aláírni), soha többé nem kell törnie magát. Miért is? Az anyagi javakért? A tudásért? Megvolt már ez is, hm, az is. Családalapítás? A kérdés légiessé, személyhez nem kötötté alakult. Majd egyszer, talán... Francia földről pedig jöttek a sürgető levelek. (Várlak... Amint lehet... Mit lehet „amint”?)

Előbb a válaszai ritkultak, aztán a sürgetések halványlila borítékjai. Egy napon arra ébredt, hogy kinek is kellene oda messzire levelet írnia?

+ + +

A tükör foncsora lepattogzott. Már nem volt miért szembenézni vele. Egyre inkább visszasüllyedt abba a gépies magabiztosságba, amely vakká, süketé és tompává teszi az embert a külvilág színei, hangjai és illatai iránt. Amelyben nincs a térnek és időnek jelentősége, a nagyságnak és törpeségnek nincsenek távlatai. Amelyben már nem kérdés: ki vagyok én? Bennem a világ, ahogyan újabban egy angol lelkész (valami Malthus?) elfilozofálta. — Vagy talán mégis egyszer csak megrázhatná magát? Legalább a felszín mutatkozzon olyannak, amilyennek illene lennie!

+ + +

— Nagyságos úr! A szokottat?

Végtére jólesett ez az indokolatlan megszólítás. Ha kicsit is törekedett volna rá, elérhetett volna nagyobbat. Ha nem kifelé kacsintgat, hanem itt helyben, körül. Azért így sem olvadt bele a sarok intarziás borításába. A nagybácsi egykori közéleti fénye még mindig meg-megcsillant az idősebb vendégek szemében, mikor a biliárd felé igyekezvén, néhány szót váltottak vele.

— Mivel traktál engem traktőr úr? — szellemeskedett a felszolgálóval, és hagyta, hogy elkészítse számára a gőzölgő teát. Ilyenkor mindig elmagyarázta, hogy a franciák a fogadósokat nevezték tracteuröknek. Különösen Párizsban.

— Persze, maga svájci. — A felszolgáló úgy tett, mintha az okítást most hallaná először, s hagyta, hogy percekig ömöljön a franciával kevert szó. Jól látta, hogy vendégét mások mennyire elhanyagolják. Csak neki érdeke a beszélgetés, ha mindössze egy tea és némi borralaló erejéig is.

+ + +

— És tetszett ott járni, nagyságos úr? — adta a tájékoztalant.

Jó kérdés. Hát persze. Egyik szalonból a másikba. A ház asszonya vezette a társalgást. S az est fénypontja, amikor a meghívott nagy filozófus kifejtette gondolatait az államrezonról. (Tudja, mi az?) Vagy arról, hogyan kellene visszatérni a természethez. És akkor valaki a csembalóhoz ült, mi pedig élvezettel hallgattuk legújabb szerzeményeit. (Kinek a szerzeményeit? Majd talán eszembe jut.)

— És most? Most is megvannak ezek a szalonok?

— Miért ne lennének.

— Közben volt egy forradalom. Nem menekültek el onnan?

— Forradalom? — mintha csak egy szemtelen legyet kergetne el az orra elől. —

De nézze, traktőr úr, az újság megint ír a szalonokról. Lehet, hogy egyszer

felkerekedek és megnézem, hogyan szórakoznak Madame Hogyishívják társaságában.

— Odataálna?

— Meghiszem azt! Jobban kiismertem magam a városban, mint a helybeliek. Egyszer... no csak menjen a dolgára. — engedte el a felszolgálót, s beleroskadt az emlékeibe. (Mintha ma lenne — mormogta maga elé, majd békésen elszundított.)

+ + +

Arra riadt föl, hogy kiesett kezéből az újság. Valaki segített neki, hogy megtalálja. Mostanság már csak az utolsó oldalakat nézegette. Hát igen, asztalok ajánlkozik, bizonyára nem akárhová. Lám, ebben pedig nevelőt keresnek gyerekek mellé, tökéletes francia nyelvtudással.

— No, ha olyanok azok a lurkók, amilyen én voltam, nem irigylem a jelentkezőt.

Nem. Nem! Nevelőnek? Haha! A városházára sem. Jól tette, hogy nem hallgatott a bácsikára. Ő? Ezekkel egy tálból cseresznyézni? Ezekkel? — éledt föl benne egy-egy régi sérelem. Borbélya hozta kétnaponta az „utánpótlást” róluk. — Ki sem tudják mondani: Tuileriák — szűkítette le ellenszenvét erre a szerinte perdöntő bizonyítékra. Bizonyítékára annak, hogy semmi sincs az illetők fejében.

+ + +

Míg előkerítik a legújabb lapot, felállt a helyéről. Mozgás címén tett néhány lépést a sakkozók felé. A „vége-hossza egy”-töprengést azonban nem találta elég érdekesnek. Mi maradt? Akárhogy is óvta magát tőle, a városházi társaság felé vitték a lábai.

Egyre inkább úgy érezte, szívesen állna közjük. (Mi ütött beléd? Jó, most az egyszer. De csak nézni.) Odaóvakodott a biliárdozókhöz. Egy darabig csendben figyelte a játékot. Aztán bele-beleszólt. Aki az asztal zöldje felől őrá fordította a tekintetét, látta, hogy lenézően biggyeszti az ajkát: ez kunszt? (Ha nem tetszik, miért jön ide?) Végre egyikük némi gúnyjal felkínálta neki, mutassa meg, mit tud.

A látszatot megőrizve szabadkozott: régen volt az, amikor belevetette magát ebbe a szórakozásba. (Közben érezte, hogy nincs megállás a „lejtőn”.)

Kíváncsian vették körbe. Sőt, biztonság kedvéért el is magyarázták neki, mire vigyázzon. Leintette őket. Egyre magabiztosabban készülődött hozzá. Kifeszítette a jobb könyökét, ahogy látta a nagyoktól. No. No! Most! Belelendült a dákó és — végighasította a zöld posztót.

+ + +

A társaság haraggal vegyes döbbenetét napokig nem tudta feledni. Kifizette, persze, hogy kifizette, de beletelt egy idő, mire egyáltalán visszatért a Kaszinó épületébe.

A normál iskola igazgatója ment oda hozzá először. (Akit eddig jóformán észre sem vett, pedig most derült ki, hogy tűrhetően beszél franciául.) Hogy ne szívja mellre az esetet. Másokkal is előfordult. Vigasztalás gyanánt megpendítette, hogy szívesen látnák a most szerveződő énekkarba. A hangja után ítélve jó basszus lenne. (Szervezői gondok: milyen kevesen bírják a mélységeket!) Abban nem is kételkedik, hogy ismeri a kottát. Egy ilyen művelt ember ne tudná, mi a basszuskulcs? Jöjjön el holnap este a próbára. Majd lámpással hazakísérik. Nagy mű bemutatására

készülnek. A helyőrség zenekara működik közre. Az sem utolsó: a város krémje gyűlik össze, hogy a karmester pálcájára figyelhessen.

„Egy ilyen művelt ember” — visszhangzott benne. S a „város krémje”. Most már ez is több a semminél.

+ + +

Otthon, kezében a gyertyával, benézett a hálója melletti nagyszobába. Egykor a nagybácsi kötelességének érezte, hogy az árván hozzá került fiút „a társadalom értékes tagjává” nevelje. Szándékától nem állt messze a zene sem. Mindenesetre közelebb, mint a fiúhoz annak megtanulása. Ezért aztán a kanonok úrral mint felfogadott nevelővel együttesen tudták csak rávenni a gyakorlásra. Azt mondták, sőt hangoztatták neki, hogy amit megtanul az ember, azt senki és semmi sem veheti el tőle. Istennek tetsző dolog. Hány szent volt, aki énekkel, zeneszóval köszönte meg az Úrnak, hogy megteremtette a világot! No, most lássuk, mi maradt ebből?

+ + +

A szőnyegre állította a vázát, és összehajtogatva, egy székre tette le a terítőt. (Alaposan megzavarta ezzel a molyok nyugalmát.) Ott állt előtte három karcsú lábán ifjúkora hangszere, az akkor újdonságszámba ment fortepiano. Nézzük csak, hogyan is? Először csak úgy állva, szinte függőleges ujjakkal próbálkozott. Lassan, óvatosan. Semmi. Végre leült eléje, a gyertyát a fedelére, s erőteljesen megütötte a billentyűket. A megereszkedett húrok szörnyű hamis hangokat produkáltak. Hát persze, annakidején is hányszor kellett hívni a hangolót. Vak kis emberke kopogtatott be hozzájuk, s órák hosszat feszítette-eresztette a hangolószegekkel a húrokat, mire megszületett az összhang. Az egészben a kalapácsok mozgása volt a legérdekesebb. És persze ez a szép tájkép a felnyitható fedél belső oldalán. Hány éve már, hogy feléje se nézett! A felnyitáskor majdnem elügyetlenkedte a dolgot. Ha feldől a gyertya, hamar lett volna tűz!

És az éneklés? Hogyan sikeredne? Abból nem lehet baj. Elfelejtette megkérdezni, hogy a kanonok úr ott lesz-e? Biztonságot adna neki. Megeresztett néhány zengőnek képzelt hangot, amíg visszaigazította a terítőt a hangszerre.

Kisvártatva nyílt az ajtó. Konyhaszag áradt befelé. A vacsora illata.

— Tekintetes úr! Valami baj van? — Az aggodalom őszinte volt.

+ + +

Amikor rájuk nyitott, néhány ifjú hölgy már trillázott a Kaszinó nagytermének sarkában. Érdeklődött a kanonok felől. Összenéztek, aztán, miután maguk között, elfojtott kacarászással, tisztázták, kiről lehet szó, sajnálkozva rázták a fejüket. Nem, nem, ő már nem...

— Mégis múlna az idő? — kapaszkodott egy szék támlájába. (Az enyém is?)

A hosszúra nyúlt próba ugyan jól sikerült, ám a berekedt magánzót többeknek vigasztalniuk kellett. Egy fiatalember pedig hazakísérte. (Most meddig ér a látszat? Észrevették, hogy milyen vagyok valójában?)

— Fog ez menni, nagyságos úr! — igyekezett felderíteni a búskomorrá vált basszust.

— Tényleg?

— Tényleg. A karnagy úr is mondta. Olyan, olyan telt a hangja. Ez kell ide.

— Igen? — nézte, hogy az ifjanc milyen vidáman dúdolgatva halad mellette a néptelen utcán. S már szinte ő is rákezdett volna. Távolról egy gárdista vigyázta lépteiket.

+ + +

A kopogtató hangjára nagy sokára csoszogott elő a házvezetőnő.

— Ki az?

— Na, ki lenne?

A kulcs lassan csikordult meg a zárban.

— Beenged? (Hely aztán nincs maga mellett. Még ha hálóingben van is.)

A felemelt gyertya fényében a hatalmas has, s rajta a mellek — a vidám dallam még a küszöbön szertefoszlott.

— Tekintetes úr. Vendége van — „pihegte” a perszóna, és erősen törölgette kisírt szemét. (Ezt érdemeltem én? Így élni sem érdemes! — volt ráírva könnyzacskóira.)

+ + +

Vendég? Valami megmozdult a szívében. És a lelkiismeret. A lel-ki-is-me-ret! — Az lehetetlen!

A nő a vetetlen ágyon aludt. Még most is olyan szép volt, mint akkor, ha vonásai meg is keseredtek azóta.

Nicsak! Sójajjal az ajkán az oldalára fordult. Felébredsz?

Nem. Leült az ágy szélére és várt.

— Pierre! — szólalt meg a tündér, de még az álom világából. Csak el ne szálljon ez a pillanat!

— Madeleine! — szakadt fel a férfiban az emlék teljessége.

A nő riadtan ült föl: — Hol vagyok? — akadt el egy pillanatra. Majd: — Pierre! — fonta karját a férfi nyaka köré. Nincs szemrehányás. Nincs harag.

+ + +

Volt miről beszélniük. Legalábbis, ami Madeleine-t illeti. Eleinte nehéz volt Pierrnek megértenie az idegenre tekintet nélküli eredeti anyanyelv rohanását, de aztán már fékező kérdések nélkül is megnyílt a férfi füle a szóra.

A pénz? (Halvány mosoly: — Egyszer voltál gavallér. A végén.) Ki kellett nyitni az ékszeres dobozt. Aztán már csak kotorászott benne. Az utolsó darabokra pedig vevő sem akadt.

Párizs szalonjaitól távol, szűk utca egyik keskeny házának sokadik emeletén húzta meg magát. A környéken egymást érték a házkutatások. A legkisebb gyanú, sőt a szomszéd rosszindulatú megjegyzése elég volt ahhoz, hogy az illetőt guillotine alá vigyék. Ferdén néztek rá a lépcsőházban? Miért él egyedül!

Hamar összecsomagolta kis motyóját és — benne Pierre leveleivel — nekivágott a nagyvilágnak.

+ + +

Ruhaszaggató vándorlások következtek, úttalan utakon, kocsmák férfinépének nem leplezett ajánlataival. Már német földön zárt városkapuk, éhezés elleni paraszti

munka. Az a néhány szó, amit tudott németül, alig volt elég a továbbjutáshoz. De aztán végre egy grófi kastély kapuja, ha résnyire is, megnyílt előtte.

Mint később kiderült, azt hitték, hogy az újság hirdetésére jelentkezett.

Madeleine egy pillanatra megállt. Mintha azon gondolkodna, mondjon-e többet a befogadóról. De nem. „Szép a neved” — visszhangzott benne valami emlék. Tudat alatt talán a Biblia is eszébe jutott.

— Pierre, a szemed olyan mint régen — simította végig a férfi arcát.

Felfogadták nevelőnek, istentől elrugaskodottan komisz kölykök mellé. De legalább volt fedél a feje fölött, és a konyhában enni is kapott. Halálosan fáradt elalvása előtti egyetlen vigasza Pierre levelei és a bugyelláris, amelyben lassan ugyan, de gyűltek a továbbutazáshoz szükséges rénes forintok.

+ + +

— Ide már nem volt nehéz bejutni. Viszonylag normális kinézettel, postakocsin jöttem — mutatott úti köpenyével leborított csomagjára.

— Jó, jó, de a házat hogyan találtad meg?

— Te írtad le, s ezek szerint jól. Csak nem pazaroltál egy szót sem a házvezetőnődre.

— Nem akartam, hogy féltékeny legyél! — nevettek.

— Méregettük egymást bizalmatlanul.

(— Én Magdolna vagyok.

Az asszonyság a fejét rázta.)

— Aztán elővettem a leveleidet, az orra alá dugtam, és nem is tudom, miért, franciául daráltam le az élettörténetemet.

— Neki aztán mondhattad. El kell ismerni, hogy főzni és takarítani tud, na de... — akadt meg. (Mi jut eszébe éppen erről? — hessegette el magától a „konyhatündér” közjük tolakodó képét.)

— Most beszélj te. Eddig nem is hagytalak szóhoz jutni. Könyvet akartál írni.

— Könyvet? Kinek? És miért? Beültem a készbe. Ennyi maradt... — nézte a parketta berakásait. (Tényleg, milyen kevés történt vele azóta!)

— Mire jutottál a nagy terveiddel?

A férfi legyintett: — Hanem most új életet kezdünk. Holnap végignézzük a szekrényeket. Van itt női ruha is bőven. Félek, hogy kissé divatja múltak. Aztán a kanonok úr (erre talán még vállalkozna) összead minket — tette gyorsan hozzá — Most lesz nagy hangverseny, engem is meghívtak az énekkarba. Hamar bepótolhatod, hiszen mindig is szépen énekeltél. Aztán majd hívnak társaságba. Bérelünk páholyt a színházban. Nem fogunk unatkozni, abban biztos lehetsz! Ha pedig kipihented magad, és kedved lesz újra postakocsira szállni, meglátogatjuk majd a császár öfelségét!

— Jó, jó, ne ragadd el magad. Majd mindenre sor kerül. Fáradt vagyok.

A gyertya tövig égett, de odakintről világosság oszlatta az éjszaka sötétjét.

— Még csak annyi: tudod, egész jövőm, most már a mi kettőnk egész jövője a szekreter fiókjába van bezárva. Ott áll benn a nagyszoba fala mellett.

— ??

— Majd megmutatom. Benne magánzói létem dokumentumai. Azokból nyerem a pénzt. Különben maga a bútordarab is megéri a figyelmet. Helybeli iparos remeklése. (Mondjam tovább? Vagy ne mondjam? — Nem kapott biztatást.)

— A pénzt? — mondta Madeleine színtelen hangon, s beleszagolt a levegőbe — Füstöt érzek. Az asszonyság korán kezdi.

+ + +

(A konyha tele siránkozással. Az „asszonyosság” közben azért gépiesen tette a dolgát. Fogytak a fahasábok, sercegett valami a serpenyőben. Ha tudata időben ráébredt volna a valóságra, hogy mozdulatai nem odailók! De képtelen volt a kezére figyelni. Mindenegyed hasáb fellángolása halálos lobogással tükröződött öntudatlan tekintetében. Odafönt új élet kezdődik, ő meg temetheti az álmait örökre. — Jézus! Hova folyik a forró zsír? Segítség! Vízet rá! — A tűzgömb felszállt a kéménybe, majd lehullva végiglobogott a fazsindelyek során.)

+ + +

Hangok? Zajok? Végre mindketten felfigyeltek.

Ekkorra már recsegett-ropogott a tetőszék. Leszakadt darabjai egymásba akadva zuhantak az udvarra, az istálló tetejére. A füst az ablakszárnyak résein át befelé gomolygott. És kinyílt a mennyezet sarka. A mestergerenda mellett megjelentek az első lángok is.

Szólt a harang! — Ég a ház! — zengett az utca keresztül-kasul. Felnyerítettek a közeli városházáról kiforduló tartályos-emelyűs sárgaréz tűzifecskendő lovai.

— Ég a ház! — tépte föl az ajtót Madeleine — Gyere gyorsan! — Összehúzta magán a köpenyét, fejére védelméül a csuklyát, és indult lefelé.

Pierre nehézkesen mozdult utána, de hirtelen megállt:

— Előbb a fiók! Mindenünk a fiók! Érted? *Felfogtad?* — fordult a nagyszoba irányába. Odabent a hőségtől pattogtak a húrok. A nagy darab férfit pillanatok alatt elnyelte a huzattól szemébe zúduló füst.

— Pierre! Nem látok! — fuldoklott Madeleine a lépcsőkanyarból.

+ + +

A nőt a gárdisták kimentették. (— Maradt még benn valaki?)

— Ők ketten... — nézett körül.

— Maradt még benn valaki? — zengett a kérdés.

Az üszkös romok nem feleltek.